

Άνοιξη 2024

22/5/2024

Προβλήματα Κεφαλαίου 11**1.**

Να υπολογιστεί η ενέργεια F_{Fermi} ενός διδιάστατου αερίου ηλεκτρονίων, καθώς και η ολική ενέργεια του συστήματος στην θερμοκρασία του απόλυτου μηδενός.

2.

Να δείξετε ότι στη θερμοκρασία $T=0$ K το ελάχιστο μήκος κύματος de Broglie των ελευθέρων ηλεκτρονίων ενός μονοσθενούς μετάλλου N ατόμων σε όγκο V , είναι της ίδιας τάξης μεγέθους με την ενδοατομική του απόσταση.

3.

Δείξτε ότι σε ένα κβαντικό ιδανικό αέριο φερμιονίων, θερμοκρασίας T , η πιθανότητα κατάληψης μιας στάθμης ενέργειας $\mu+\epsilon$ ($\mu>\epsilon>0$), είναι ίση με την πιθανότητα να είναι άδεια η στάθμη ενέργειας $\mu-\epsilon$.

4.

Να αποδείξετε ότι για ένα κβαντικό αέριο μποζονίων στην κρίσιμη θερμοκρασία η μέση τιμή του λ_{dB} είναι της ίδιας τάξης μεγέθους με τη μέση απόσταση μεταξύ των γειτονικών μποζονίων. Θεωρήστε ως μέση τιμή ενέργειας την $\epsilon=3/2kT_c$.

5.

Θεωρώντας το υγρό ${}^4\text{He}$ σαν τέλειο μποζονικό αέριο, να υπολογίσετε την κρίσιμη θερμοκρασία T_c και να την συγκρίνετε με την πειραματική θερμοκρασία κάτω από την οποία το υγρό ${}^4\text{He}$ γίνεται υπερευστό ($T_{\text{πειρ}}=2.18\text{K}$). Δίνεται ότι η πυκνότητα μάζας του υγρού ${}^4\text{He}$ είναι $\rho_m=0.145\text{ gr/cm}^3$.

6.

Στην επιφάνεια μετάλλου υπάρχουν N_0 'κέντρα απορρόφησης ατόμων' με ενέργεια $-\epsilon_0$ για το πρώτο άτομο και ενέργεια $-\epsilon_0/2$ για το δεύτερο άτομο (το χημικό δυναμικό του αερίου είναι μ). Ποιος είναι ο μέσος αριθμός κατάληψης αυτών των κέντρων σε θερμοκρασία T ;

- αν κάθε κέντρο απορροφά το πολύ ένα άτομο.
- αν κάθε κέντρο απορροφά το πολύ δυο άτομα.

7.

Ένα σύστημα αποτελείται από 2 μη αλληλεπιδρώντα σωματίδια. Το κάθε σωματίδιο έχει 3 μικροκαταστάσεις με ενέργειες 0, ϵ και 2ϵ ($\epsilon > 0$), αντίστοιχα.

- a. Ποια είναι η συνάρτηση επιμερισμού z του ενός σωματιδίου.
- b. Να βρεθούν και να καταγραφούν, οι επιτρεπτές καταστάσεις αυτού του συστήματος όταν $E=2\epsilon$, στην περίπτωση όπου τα σωματίδια είναι:
  - i. Διακρίσιμα
  - ii Μποζόνια
  - iii. Φερμιόνια
- c. Να υπολογιστεί η εντροπία στην κατάσταση θερμικής ισορροπίας με $E=2\epsilon$ για τα τρία αυτά είδη σωματιδίων.
- d. Να υπολογιστούν όλες οι καταστάσεις του συστήματος στις τρεις περιπτώσεις. Σε κάθε περίπτωση να βρεθεί αν υπάρχει εκφυλισμός στην ενέργεια E . Να υπολογιστούν οι συναρτήσεις επιμερισμού των συστημάτων ($Z_{\Delta\text{ΙΑΚ}}$, $Z_{\text{ΜΠΟΖ}}$, $Z_{\Phi\text{ΕΡΜ}}$) και να δειχθεί ότι $Z_{\Delta\text{ΙΑΚ}} > Z_{\text{ΜΠΟΖ}} > Z_{\Phi\text{ΕΡΜ}}$ όταν $T > 0$. Τι συμβαίνει όταν $T=0$;
- e. Ποια είναι η πιθανότητα ώστε το σύστημα να έχει ενέργεια $E=2\epsilon$ για τα τρία είδη των σωματιδίων;
- f. Ποια είναι η $Z_{\text{ΜΗ-}\Delta\text{ΙΑΚ}}$ στην 'κλασσική' στατιστική; Κάτω από ποιες προϋποθέσεις η $Z_{\text{ΜΗ-}\Delta\text{ΙΑΚ}} = Z_{\Delta\text{ΙΑΚ}}/2!$ προσεγγίζει τέλεια την $Z_{\text{ΜΠΟΖ}}$ και $Z_{\Phi\text{ΕΡΜ}}$ (ισχύει $Z_{\text{ΜΗ-}\Delta\text{ΙΑΚ}} = Z_{\text{ΜΠΟΖ}} = Z_{\Phi\text{ΕΡΜ}}$);
- g. Ποιος είναι ο λόγος των πιθανοτήτων, ώστε τα 2 σωματίδια να είναι στην ίδια ή σε διαφορετικές μονοσωματιδιακές καταστάσεις; Τι παρατηρείτε;